

Historieglimt 20

Prestegårder på Lade og Lademoen

De fleste norske bygder har sin prestegård som har vært den samme gården gjennom hundrevis av år. Også mang en mindre by hadde sin faste prestegård der sognepresten og hans familie bodde. Strinda har en helt spesiell historie når det gjelder hvor prestene bodde. I gammel tid dekket byen Nidaros et geografisk bitte lite område. Der bodde bispen og prestene ved domkirken og ved den gamle bykirka, Vår Frue kirke. Rundt byen lå det gamle Strindfylket, senere Strinda prestegjeld og fra 1837 Strinda herred. Den gamle fylkeskirken i Strindfylket var Lade kirke. Dit soknet folk fra alle kanter av det kjempestore prestegjeldet som omgav byen. I mange hundre år hadde Strinda en spesiell prestedekning. Det var nemlig bispen som var sokneprest til Strinda. Ordningen kom i stand ved reformasjonen for å sikre bispens lønn. Sognepresten i Strinda hadde nemlig en solid inntekt fra ulike gårder som prestebordet eide. Prestebordet var betegnelsen på det gamle fondet fra middelalderen som gav årlig avgift til prestens underhold. På sin lønn skulle bispen holde en kapellan som gjorde tjeneste i Lade kirke. Denne kapellanen eller Strindas visepastor som han ble kalt, gikk opprinnelig inn i bispens hushold og bodde sammen med bispens familie. Senere måtte han sørge for bolig på egen hånd. Slik var det i lang tid.

Vi skal nøye oss med å se litt på de siste tre hundre år. Det er naturlig å begynne med Peder Krog som ble utnevnt til biskop i 1688 og fungerte i 42 år. Etter å ha bodd i byen til 1699, kjøpte han *Bakke gård* og bosatte seg der. Bakklandet var en sentral og bymessig del av Strinda. På den tiden var området i ferd med å bli en forstad til Trondhjem. Av frykt for brann var brannfarlig virksomhet flyttet ut av byen og over elva til Bakklandsiden og folk begynte å bygge seg hus der. Folk som bodde på Bakklandet, følte seg som byfolk og ville helst være knyttet til en kirke i byen. Det var lang vei til Lade kirke. Biskop Krog bygde derfor en egen kirke på Bakklandet i 1715. Han kalt kirka opp etter sin egen kone, Anna Dorothea. Det er dagens Bakke kirke. Dermed var det lagt et grunnlag for en egen menighet på Bakklandet, men helt til 1847 ble den betjent av visepastorene i Strinda. Vi skal nøye oss med å fortelle litt om hvor disse visepastorene bodde.

Hans T. Montage var visepastor til Strinda fra 1714 til 1726, da han døde. Han bygslet *Hoeggen gård* der han bodde. Han drev den så bra at han greide seg godt. Hans etterfølger, Anton Brunbass, var visepastor fra 1726 til 1754 da han ble avsatt på grunn av drukkenskap. Han bodde på *Teslien gård* som han kjøpte i 1728. Fra 1754 til han døde i 1778 var Simon L. Wolff visepastor i Strinda. Hans første kone, Mette Margrethe Graae, var datter av rådmann i Trondhjem, Rasmus Graae. Wolff kjøpte *Lade gård* av sin svigerfar i 1757 og bosatte seg der. Hans bilde kan en se i Lade kirke. Wolff dyrket opp mye jord på Lade og

drev gården godt. Da han døde på Lade gård i 1778, ble han etterfulgt som visepastor i Strinda av presten Peder Schjelderup som fungerte fra 1778 til 1814. Da Schjelderup kom til Strinda kjøpte han *Ringve gård*. Han har fått det ettermåle at han var en bedre gårdbruker enn prest. Han drev gården så bra at han ble en velholden mann og kunne la gården gå over til sin sønn etter seg. Den neste visepastoren i Strinda ble fra 1814 til 1840, Henrik August Angell, kjøpte *Tyholt gård* og bodde der. Han var dyktig både som prest og gårdbruker. Han ga ut flere skrifter om forbedringene som han gjorde på sin egen gård. Han var formann i Strinda jordbruksselskap og gjorde mye for å fremme jordbruket i bygda.

Nå var snart tiden ute for den eldgamle ordning med å la det store Strinda prestegjeld bli bestyrt av visepastorer under bispen som formell sokneprest. Før endringene ble satt ut i livet var presten Niels Arnoldus Carlsen konstituert som visepastor i Strinda fra 1841 til 1853. Fra 1847 eide Carlsen *Catrinelyst gård* (Innherredsveien 102) og bodde der noen år. Det ble så opprettet en stilling som residerende kapellan i Strinda og *Dalen gård* ble innkjøpt til kapellangård. Til tross for sin 12 år lange tjenestetid som prest i Strinda fikk ikke Carlsen den faste stillingen, men han ble sokneprest i Grytten i Romsdal og flyttet dit med sin kone og deres ni barn. Den yngre presten Thomas Conrad Hirsch flyttet inn på Dalen gård. Dalen gård har en lang og interessant historie som fortjener en egen artikkel.